

Головний редактор

О.О. Тимофеев

Науковий редактор

О.В. Павленко

Відповідальний редактор

І.П. Мазур

Редактор

І.О. Сидорчук

Редакційна колегія

М.Ю. Антоненко

В.І. Біда

Г.Ф. Білоклицька

А.В. Борисенко

В.Г. Бургонський

Я.Є. Варес

О.П. Весова

Ю.П. Вдовиченко

Ю.В. Вовк

Т.М. Волосовець

Ю.В. Вороненко

І.М. Готь

О.В. Громов

А.Г. Гулюк

О.М. Дорошенко

Ю.Г. Коленко

А.В. Копчак

М.Д. Король

В.А. Лабунець

І.Г. Лісова

М.М. Лук'янець

В.Ф. Макеев

В.П. Неспрядько

З.Р. Ожоган

В.С. Онищенко

В.С. Процик

Н.О. Савичук

А.В. Савичук

Л.Ф. Сідельнікова

В.Я. Скиба

О.К. Толстанов

Н.О. Ушко

П.С. Фліс

Л.О. Хоменко

Міжнародна редакційна рада

проф. В.К. Леонтьєв

проф. Зураб Чичуа (Грузія)

prof. Rui P. Fernandes (USA)

проф. А.А. Скагер (Латвія)

проф. Мамука Гогиберидзе (Грузія)

проф. Miin S.A. Tiffaha (Німеччина)

проф. П.А. Леус (Білорусь)

проф. І.К. Луцька (Білорусь)

проф. С.П. Рубнікович (Білорусь)

проф. О.С. Ластовка (Білорусь)

проф. Чингіз Рагімов (Азербайджан)

Відділ маркетингу та реклами

К.В. Кондратець (керівник відділу)

І. М. Коваль

Відділ редакційної підписки

та розповсюдження

О.І. Тартинських — тел.: 067 231 41 88

Засновники та видавці

НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

імені П.Л. Шупика (НМАПО)

ІНСТИТУТ СТОМАТОЛОГІЇ

НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ

ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

імені П.Л. Шупика (НМАПО)

Громадська організація

«АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ»

УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ

ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЬОВИХ ХІРУРГІВ І ХІРУРГІВ-СТОМАТОЛОГІВ

АСОЦІАЦІЯ ЛІКАРІВ-ПАРОДОНТОЛОГІВ УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ

ПРОФІЛАКТИЧНОЇ І ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

ООО «ЕКСПЕРТ ЛТД»

Рекомендовано

Вченою радою Національної медичної академії

післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика

Протокол №10 від 13.12.2017 р.

Журнал «Сучасна стоматологія» **реферується**

Інститутом проблем реєстрації інформації НАН України

Адреса редакції:

Україна, 04210, м. Київ-210, а/с 32,

тел./факс: (044) 230 27 19

e-mail: med_expert@ukr.net,

www.dentalexpert.com.ua

Журнал зареєстрований у Міністерстві інформації України.

Свідоцтво про реєстрацію КВ № 15601 – 4073ПР

від 04.09.2009 р.

Журнал видається з вересня 1997 року.

Тираж 7000 екз.

Періодичність виходу — 5 разів на рік.

Підписано до друку 29.12.2017 р.

Статті, надруковані в журналі

«**СУЧАСНА СТОМАТОЛОГІЯ**», рецензовані.

Передрук матеріалів тільки з письмового дозволу редакції, посилання на журнал обов'язкове.

Редакція та видавці не несуть відповідальності

за достовірність рекламної інформації.

Відповідальність за зміст реклами несуть рекламодавці.

Журнал «Сучасна стоматологія»

включений до Переліку наукових фахових видань України

у відповідності з наказом МОН України №1117 від 28.12.2017 р.

Оформити передплату на журнал «СУЧАСНА СТОМАТОЛОГІЯ» Ви можете

в усіх відділеннях зв'язку України, а також в агентствах передплати.

Передплатний індекс: 22924.

Editor in Chief

O. Tymofieiev

Science Editor

A. Pavlenko

Managing Editor

I. Mazur

Editor

I. Sidorchuk

Editorial Team

M. Antonenko

V. Beda

G. Beloklitskaya

A. Borisenko

V. Bourgonski

Y. Vares

E. Vesova

Y. Vdovichenko

Y. Vovk

T. Volosovets

Y. Voronenko

I. Got

O. Gromov

A. Gulyuk

E. Doroshenko

Yu. Kolenko

A. Kopchak

M. Korol

V. Labunets

I. Lesovaya

M. Lukyanets

V. Makeev

V. Nespryadko

Z. Ozhogan

V. Onishchenko

V. Protsyk

B. Savichuk

A. Savichuk

L. Sidelnikova

V. Skiba

A. Tolstanov

N. Ushko

P. Flis

L. Homenko

International Editorial Team

Acad. V. Leont'ev (Russia)

Prof. Zurab Chichua (Georgia)

Prof. Rui P. Fernandes (USA)

Prof. A. Skager (Latvia)

Prof. Mamuka Gogiberidze (Georgia)

Prof. Muin S.A. Tuffaha (Germany)

Prof. P. Leus (Belarus)

Prof. I. Lutskaya (Belarus)

Prof. S. Rubnikovich (Belarus)

Prof. A. Lastovka (Belarus)

Prof. Chingiz R. Ragimov (Azerbaijan)

Marketing and Advertising Department

K. Kondratets (Head of Department)

I. Koval

Subscription and Distribution

Department

A. Tarynskikh – tel.: +380 (67) 231 41 88

Publisher, founder

SHUPYK NATIONAL MEDICAL ACADEMY
OF POSTGRADUATE EDUCATION

DENTISTRY INSTITUTE OF SHUPYK
NATIONAL MEDICAL ACADEMY
OF POSTGRADUATE EDUCATION

UKRAINIAN DENTAL ASSOCIATION

UKRAINIAN ASSOCIATION
OF ORAL AND MAXILLOFACIAL SURGEONS

UKRAINIAN ASSOCIATION
OF PERIODONTISTS

UKRAINIAN ASSOCIATION
OF PROPHYLACTIC
AND CHILDREN'S STOMATOLOGY

«EXPERT LTD» LLC

Recommended by

Scientific Council of SHUPYK NATIONAL MEDICAL ACADEMY OF
POSTGRADUATE EDUCATION

Protocol #10 dated by December 13, 2017.

«SUCHASNA STOMATOLOHIYA» Journal is peer-reviewed by
INSTITUTE FOR INFORMATION RECORDING of UNAS

Publishing office address:

POB 32, Kyiv, Ukraine, 04210

Tel/fax: +38 (44) 230 27 19,

e-mail: med_expert@ukr.net,

www.dentalexpert.com.ua

Registered in Ministry of Information (Ukraine)

Registration Certificate: KB №15601-4073ПЗ

issued on September 04, 2009

The Journal has been published since 1997.

Circulation: 7000.

Publication frequency: 5 Times/Year.

Passed for printing 29.12.2017.

The articles published in «SUCHASNA STOMATOLOHIYA» journal
are refereed.

All material may not be reproduced without the expressed
written consent of the publisher. Pass-through copyright
of «SUCHASNA STOMATOLOHIYA» journal is compulsory.

Editorial team and publisher do not bear responsibility
for the reliability of the information published in ad materials.
Advertisers bear responsibility for the advertising content.

The magazine «SUCHASNA STOMATOLOHIYA»
is included in the List of Scientific Specialized Editions of Ukraine
according to the order of the Ministry of Education and Science
of Ukraine No. 1117 dated 28.12.2017.

You can subscribe to the journal at any post office in Ukraine

Subscription index: Rus – 22924

Дослідження стану гігієни ротової порожнини у працівників первинної деревообробної промисловості Чернівецької області з урахуванням впливу шкідливих факторів виробничого середовища

ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці, Україна

Мета: дослідження стану гігієни ротової порожнини у працівників первинної деревообробної галузі промисловості, які перебувають під постійним впливом професійно-виробничих чинників.

Матеріали та методи. Було оглянуто 105 працівників підприємств первинної деревообробної промисловості Чернівецької області. Основну групу склали працівники, які у процесі своєї діяльності перебувають під постійним впливом несприятливих факторів виробничого середовища, – 78 осіб, з них 76 % чоловіків і 24 % жінок, контрольну – 27 осіб, з них 67 % чоловіків і 33 % жінок.

Результати. За результатами анкетування було встановлено, що в основній групі проводять регулярний догляд за ротовою порожниною двічі на день від 4,16 до 32,14%, тоді як в контрольній даний показник становить 25–45,45 %. Рівень гігієни за результатами індексу OHI-S у віці 21–36 років в основній групі «незадовільний», у контрольній – «задовільний», у віці 37–52 роки в основній групі «поганий», у контрольній – «задовільний», у віці більше 53 років – «поганий» і «незадовільний» відповідно. За даними індексу API за Lange, рівень гігієни ротової порожнини був оцінений як «незадовільний» в основній групі та «задовільний» у контрольній групі.

Висновки. Було встановлено, що рівень гігієни в основній групі працівників змінюється від «незадовільного» до «поганого» залежно від віку, у контрольній – від «задовільного» до «незадовільного». При цьому швидкість зміни значень індексу OHI-S залежно від стажу роботи вища в основній групі і становить 33,1% тоді, як у контрольній цей показник – 23,3 %. Ураховуючи вищезазначені показники, було встановлено, що рівень гігієни ротової порожнини серед працівників підприємств первинної деревообробної промисловості незадовільний і обернено пропорційний до стажу роботи, тобто знижується при збільшенні тривалості контакту робітника з шкідливими факторами виробничого середовища.

Ключові слова: гігієна ротової порожнини, шкідливі фактори виробничого середовища, первинна деревообробна промисловість.

Вступ

Первинна деревообробна промисловість є однією з найстаріших галузей, вона має провідне значення в економічному та соціальному житті Чернівецької області. Інтенсивний розвиток первинної деревообробної промисловості обумовлений значною площею лісів (258 тис. га), географічним розташуванням області, що межує з Польщею, Румунією, Словаччиною та Угорщиною, можливістю експорту цінної карпатської деревини (в першу чергу дуб) в країні ЄС [1, 2]. За обсягами промислового виробництва галузь займає шосте місце і представлена 36 підприємствами, що становить 15,8 % від загальної кількості підприємств області [1, 3, 4]. Деревообробна галузь лісової промисловості відноситься до сектора галузей з високим ризиком виникнення професійних захворювань [3, 5, 6]. До шкідливих факторів виробничого середовища підприємств деревообробної галузі промисловості відносять шум від роботи обладнання, забруднення повітря виробничих приміщень пилом деревини, тривалим одностатичним напруженням тіла працівників, у ряді випадків несприятливими мікрокліматичними умовами, перенапруження окремих органів і систем (фізичне, статичне й динамічне перевантаження опорно-рухового апарату, м'язів, нервової системи, органів зору, слуху та інші), а також викидом хімічних речовин у результаті застосування лаків, смол, фарб, клеїв [7]. За даними ряду досліджень встановлено, що комплекс професійно-виробничих факторів сприяє розвитку хронічних захворювань ротової порожнини, зокрема виявлені запальні захворювання слизової оболонки, тканин пародонту, каріозні та не каріозні ураження твердих тканин зубів [8, 9].

Основним фактором, що зумовлює виникнення захворювань ротової порожнини, зокрема тканин пародонту, та має значний вплив на їх перебіг та ефективність лікування, є зубні відкладення, кількість яких може змінюватись під впливом шкідливих факторів виробничого середовища [9, 10]. Саме тому дослідження стану гігієни порожнини рота у працівників первинної деревообробної галузі промисловості, які перебувають під постійним впливом професійно-виробничих факторів, є актуальним для подальшої розробки індивідуальних схем профілактики основних стоматологічних захворювань.

Мета – дослідження стану гігієни ротової порожнини у працівників первинної деревообробної галузі промисловості, які перебувають під постійним впливом професійно-виробничих факторів.

Матеріали та методи

Для досягнення поставленої мети було оглянуто 105 працівників підприємств первинної деревообробної промисловості Чернівецької області. У процесі своєї діяльності працівники тривалий час перебувають під впливом шкідливих факторів виробничого середовища різного характеру: вібрації від роботи обладнання, надмірного шуму, забруднення повітря пилом деревини, несприятливих мікрокліматичних умов. Усі обстежені були розділені на дві групи: першу основну групу склали працівники, які у процесі своєї діяльності перебувають під постійним впливом несприятливих факторів виробничого середовища, другу – працівники адміністративного корпусу й ті, хто не має постійного контакту зі шкідливими чинниками, – контрольна

група. До основної групи віднесли 78 осіб, з них 76 % чоловіків і 24 % жінок, до контрольної – 27 осіб, з них 67 % чоловіків і 33 % жінок.

Для оцінки рівня гігієни ротової порожнини всі пацієнти були обстежені за рекомендацією ВООЗ методикою стоматологічного обстеження. Суб'єктивна частина обстеження передбачала анкетування працівників з метою з'ясування володіння навичками догляду за ротовою порожниною та отримання відповідних рекомендацій про гігієнічні заходи у стоматолога.

Для визначення стану гігієни ротової порожнини працівників підприємства первинної деревообробної промисловості були використані спрощений гігієнічний індекс Green-Vermillion (індекс ОНІ-S), що передбачає індикацію зубного нальоту (Debris-index) і зубного каменю (Calculus-index) на вестибулярних та оральних поверхнях шляхом зафарбовування йодовмісним розчином Шиллера-Пісарєва, індекс API (Lange D.E., Plagmann H.) для виявлення зубного нальоту на апроксимальних поверхнях.

Результати дослідження та їх обговорення

За результатами анкетування було встановлено, що в основній групі регулярно доглядають за ротовою порожниною двічі на день від 4,16 до 32,14 %, тоді як у контрольній даній показник становить 25–45,45 %. Одні раз на день проводять гігієнічні заходи в основній групі 38,46 – 41,67 %, а в контрольній – 16,67–45,45 %. Нерегулярно доглядають за ротовою порожниною в основній групі 25–54,17 %, а в контрольній – 9,09–50,00 %. Вивчення навичок догляду за ротовою порожниною у відповідного фахівця проводили від 16 до 27,27 % у основній групі та 16,67–37,5 % у контрольній (табл. 1).

Для визначення рівня гігієни ротової порожнини працівників використали спрощений індекс гігієни ОНІ-S за Грін-Вермільйоном, який дозволяє встановити кількість зубного нальоту (DI) та кількість зубного каменю (CI). Рівень гігієни за результатами індексу у віці 21–36 років в основній групі був оцінений як «незадовільний», у контрольній – «задовільний». Однак зі збільшенням віку обстежених ми виявили зниження рівня гігієни в обох групах. Таким чином, рівень гігієни у працівників віком 37–52 роки в основній групі був оцінений як «поганий», у контрольній – «задовільний», у віці більше 53-х років – «поганий» і «незадовільний» відповідно (рис. 1).

Досліджуючи рівень гігієни ротової порожнини за індексом ОНІ-S, також відмітили його динаміку залежно від стажу роботи. При стажі роботи до трьох років рівень гігієни в основній групі в середньому оцінили як «незадовільний», а в контрольній – «задовільний». Найбільш швидко зниження рівня гігієни в основній групі за результатами даного індексу відмітили у працівників зі стажем від 3 до 13-ти років – на 22 % її оцінили його як «поганий». У контрольній групі рівень гігієни також зменшився, але лише на 3,5 % і був оцінений як «незадовільний». У середньому відзначили зниження рівня гігієни ротової порожнини зі збільшенням стажу роботи в основній групі на 33,1 %, а в контрольній – на 23,3 % (рис. 2).

Індекс API за Lange дає можливість визначити зубні відкладення на апроксимальних поверхнях усіх зубів. Результати індексу відображаються у відсотковому співвідношенні. За даними індексу API за Lange, рівень гігієни ротової порожнини був оцінений як «незадовільний» в основній групі та «задовільний» у контрольній групі. Однак спостерігали тенденцію до збільшення значення індексу API в обох групах (рис. 3).

Таблиця 1

Результати анкетування працівників про регулярність гігієнічних заходів для догляду за ротовою порожниною та навчанням їх правильного проведення

Вік, роки	Група	Гігієна ротової порожнини			Вивчення навичок догляду за ПР		Обстежено осіб
		двічі на день	1 раз на день	нерегулярно	У стоматолога	Самостійно	
21–36	Основна	32,14	39,28	25,00	27,27	72,73	28
	Контрольна	45,45	45,45	9,09	37,50	62,50	11
36–52	Основна	4,16	41,67	54,17	16,00	84,00	24
	Контрольна	41,66	16,67	41,66	25,00	75,00	12
Більше 53	Основна	7,6	38,46	53,84	21,05	78,94	26
	Контрольна	25,00	25,00	50,00	16,67	83,33	4

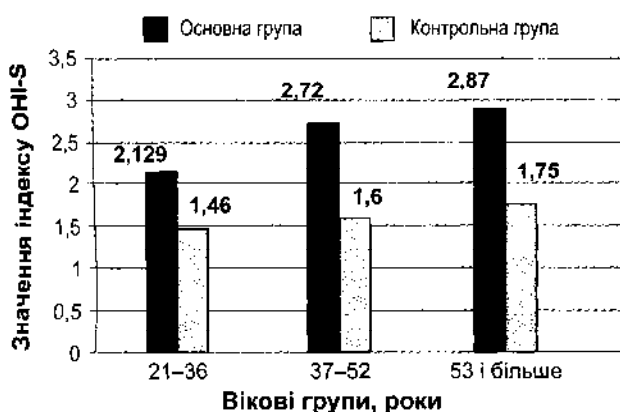

Рис. 1. Стан гігієни ротової порожнини за результатами індексу ОНІ-S.

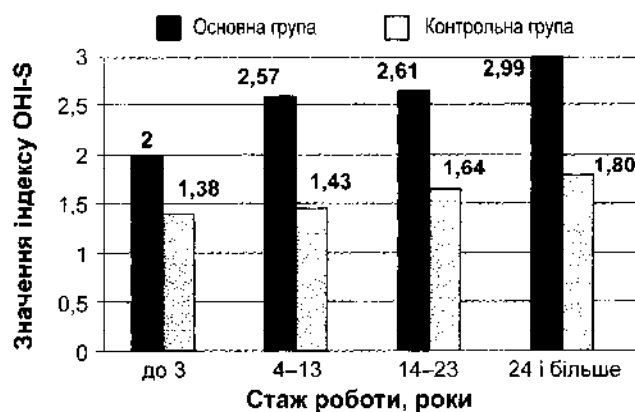

Рис. 2. Динаміка рівня гігієни ротової порожнини за індексом ОНІ-S залежно від стажу роботи.

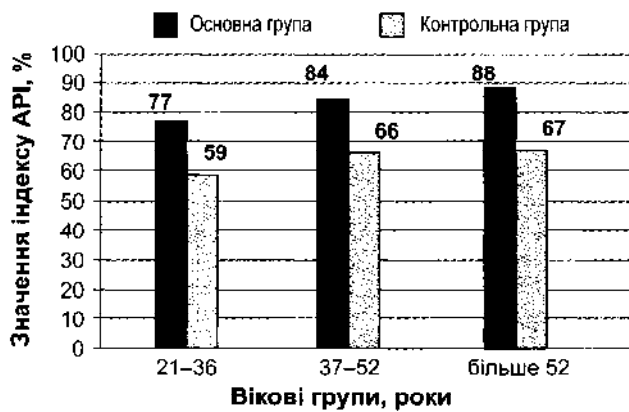

Рис. 3. Рівень гігієни ротової порожнини за результатами індексу API.

Динаміка значень індексу API залежно від стажу роботи була виявлена в обох групах. В основній групі при стажі роботи до трьох років значення індексу – 75 %, у контрольній – 62 %. Зі збільшенням стажу роботи до 24-х років значення індексу API відповідно становить 88 і 69 %. При цьому в основній групі динаміка значень індексу API становить 15,2 %, а в контрольній – 10,1 % (рис. 4).

Висновки

За результатами анкетування було встановлено, що лише від 4,16 до 32,14 % осіб в основній групі чистять зуби двічі на день, а в контрольній – 25–45,45 %, що свідчить про недостатній рівень володіння інформацією про правила догляду за ротовою порожниною. Професійне навчання гігієни порожнини рота в середньому проходили лише 21,44 % працівників в основній групі та 26,39 % у контрольній.

Було встановлено, що рівень гігієни в основній групі працівників, які перебувають під постійним впливом несприятливих факторів виробничого середовища, змінюється від «незадовільного» до «поганого» залежно від

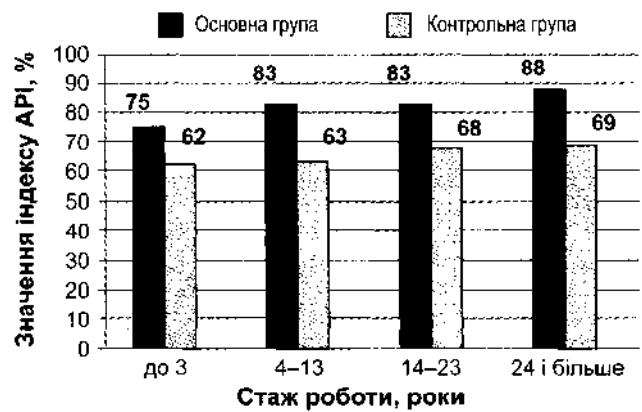

Рис. 4. Динаміка рівня гігієни ротової порожнини за індексом API залежно від стажу роботи.

віку. У контрольній групі працівників, які не контактують зі шкідливими виробничими чинниками, залежно від віку рівень гігієни порожнини рота змінюється від «задовільного» до «незадовільного». При цьому швидкість зміни значень індексу ОНІ-S залежно від стажу роботи вище в основній групі і становить 33,1 %, тоді як у контрольній цей показник 23,3 %.

Рівень гігієни ротової порожнини згідно з індексом API в основній групі оцінений як «незадовільний», в контрольній – «задовільний». Також було відмічено тенденцію до зниження рівня гігієни залежно від стажу роботи в обох групах – на 15,2 та 10,1 % відповідно.

Ураховуючи вищезазначені показники, встановили, що рівень гігієни ротової порожнини серед працівників підприємств первинної деревообробної промисловості незадовільний і обернено пропорційний до стажу роботи, тобто знижується при збільшенні тривалості контакту робітника зі шкідливими факторами виробничого середовища.

Отримані дані повинні треба враховувати при розробці індивідуальних схем профілактики для працівників підприємств первинної деревообробної промисловості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Рилев С.В., Рошило В.І., Боднар Р.О. Окремі аспекти функціонування та розвитку деревообробної промисловості Буковини // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. – 2012. – № 2. – С. 90–96.
2. Suchomel J., Belanova K., Jbtollmann V. Analysis of Occupational Diseases Occurring in Forestry and Wood Processing Industry in Slovakia // Drvna industrija. – 2011. – № 62. – С. 219–228.
3. Albizu-Urionabarrenetxea P., Tolosana-Esteban E., Roman-Jordan E. Safety and health in forest harvesting operations. Diagnosis and preventive actions. A review // Forest Systems. – 2013. – Т. 22. – № 3. – С. 392–400.
4. Панышина В.С. Гигиеническая оценка микроклимата рабочих мест на деревообрабатывающем предприятии // Современные методологические проблемы изучения, оценки и регламентирования факторов окружающей среды, влияющих на здоровье человека. – 2016. – С. 106–108.
5. Петрова Н.Н. Гигиеническая характеристика условий труда работников предприятия деревообрабатывающей промышленности // Гигиена и санитария. – 2017. – Т. 96. – № 4. – С. 344–346.
6. Wilmsen C., Bush D., Barton-Antonio D. Working in the Shadows: Safety and Health in Forestry Services in Southern Oregon // Journal of Forestry. – 2015. – Т. 113. – № 3. – С. 315-324.
7. Kabirova M.F., Minyakina G.F., Gerasimova L.P., Usmanova I.N. Stomatological status of workers of production of p-phthalic acid // Applied medicine. – 2013. – №4 (72). – P. 64–66.
8. Батір В.М. Вплив виробничих факторів на стан гігієни порожнини рота у працівників підприємств хімії органічного синтезу // Современная стоматология. – 2013. – № 4. – С. 60–63.
9. Калустник В.А., Сухонос Н.К., Тверезовський В.М. Особливості клінічного перебігу вібраційної хвороби у робочих різних професійних груп // Журнал клінічних та експериментальних медичних досліджень. – 2017. – Т. 5, № 1. – С. 608–613.
10. Соколова І.І., Кашаба М.А. Стан тканин пародонту в осіб, які мають професійний контакт з вібрацією // Вісник проблем біології і медицини. – 2013. – Т. 2. – № 3.

Исследование состояния гигиены полости рта у работников первичной деревообрабатывающей промышленности Черновицкой области с учетом влияния вредных факторов производственной среды

О.М. Токарь, В.М. Батир

Цель: исследование состояния гигиены полости рта у работников первичной деревообрабатывающей промышленности, которые находятся под постоянным воздействием профессионально-производственных факторов.

Матеріали і методи. Було оглянуто 105 працівників підприємств первинної деревообробляючої промисловості Чернівецької області. Основну групу склали працівники, які в процесі своєї діяльності перебувають під постійним впливом небагаточисельних факторів виробничого середовища, - 78 чоловік, із них 76% чоловіків і 24% жінок, контрольну - 27 чоловік, із них 67% чоловіків і 33% жінок.

Результати. По результатам анкетування було встановлено, що в основній групі проводять регулярний догляд за порожниною ротою двічі в день від 4,16 до 32,14%, тоді як в контрольній данний показуваль складає 25-45,45%. Рівень гігієни по результатам індексу ОНІ-5 в віці 21-36 років в основній групі «неудовлетворительний», в контрольній - «удовлетворительний», в віці 37-52 років в основній групі «поганий», в контрольній - «удовлетворительний», в віці більше 53 років - «поганий» і «неудовлетворительний» відповідно. По даним індексу АРІ по Lange, рівень гігієни порожнини рота був оцінений як «неудовлетворительний» в основній групі і «удовлетворительний» в контрольній.

Висновки. Було встановлено, що рівень гігієни в основній групі працівників змінюється від «неудовлетворительного» до «погано» в залежності від віку, в контрольній - від «удовлетворительного» до «неудовлетворительного». При цьому швидкість зміни значень індексу ОНІ-5 в залежності від стажу роботи вище в основній групі і складає 33,1%, в контрольній цей показуваль 23,3%. Ураховуючи вищевказані дані, ми встановили, що рівень гігієни порожнини рота серед працівників підприємств первинної деревообробляючої промисловості недовлетворительний і обернено пропорційний стажу роботи, то є знижується при збільшенні тривалості контакту працівника з шкідливими факторами виробничого середовища.

Ключові слова: гігієна порожнини рота, шкідливі фактори виробничого середовища, первинна деревообробляюча промисловість.

Research of the level of oral hygiene of primary woodworking industry workers of the Chernivtsi region considering the influence of harmful factors of the production environment

O. Tokar, V. Batig

Purpose: the study of the level of oral hygiene of primary woodworking industry workers, which work under the constant influence of occupational factors.

Materials and methods. There were examined 105 employees of primary woodworking industry enterprises of the Chernivtsi region. The main group consists of employees which work under constant influence of harmful factors of the working environment, includes 78 people, 76% of men and 24% of women, control group includes 27 people, 67% of men and 33% of women.

Results. According to the results of the questionnaire it was found that 4.16 to 32.14% workers of the main group carry out regular oral care twice a day, whereas in the control group it is 25-45.45%. The level of hygiene according to the results of the OHI-S index at the age of 21-36 in the main group is «unsatisfactory», in the control group it is «satisfactory», at the age of 37-52 years in the main group it is «bad», in the control group - «satisfactory», at the age of more than 53 years it is «bad» and «unsatisfactory» in accordance. According to the API Lange index, the level of oral hygiene was determined as «unsatisfactory» in the main group and «satisfactory» in the control group.

Conclusions. It was found that the level of oral hygiene of employees in the main group varies from «unsatisfactory» to «bad» depending on age, in the control group - from «satisfactory» to «unsatisfactory». At the same time, the rate of change of the OHI-S index, depending on the work experience, is higher in the main group and is 33.1%, in the control group it is 23.3%. Considering that, we found that the level of oral hygiene of employees of primary wood processing industry enterprises is unsatisfactory and inversely proportional to the work experience, that is, it decreases with increasing duration of employee contact with harmful factors of the production environment.

Key words: oral hygiene, harmful factors of the production environment, primary woodworking industry.

*Токар Ольга Михайлівна - асистент кафедри терапевтичної стоматології
ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет».*

Адреса: м. Чернівці, вул. Марка Вовчка, 2. Тел.: (095) 663-57-83. Е-mail: olja-soltis@rambler.ru.

*Батіг Віктор Маркіянович - завідувач кафедри терапевтичної стоматології
ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет».*

НОВИНИ • НОВИНИ • НОВИНИ • НОВИНИ • НОВИНИ • НОВИНИ • НОВИНИ • НОВИНИ • НОВИНИ

ГОРМОНАЛЬНА ТЕРАПІЯ БЛАГОТВОРНО ВЛИЯЕТ НА СОСТОЯНИЕ ЗУБОВ И ДЕСЕН У ЖЕНЩИН В ПЕРИОД МЕНОПАУЗЫ

В связи с пониженной выработкой эстрогена в период постменопаузы у ряда женщин могут возникнуть симптомы, такие как внезапный жар, а также серьезные заболевания, к примеру, остеопороз. Лечение которого включает прием эстрогена. По данным нового исследования, такая заместительная гормональная терапия одновременно способствует уменьшению случаев симптоматики тяжелых форм пародонтита.

В исследовании участвовали 492 женщины в период постменопаузы, 113 участниц проходили заместительную терапию от остеопороза, 379 женщин не принимали гормоны. Ученые выявили, что у участниц, принимавших препараты эстрогена либо эстроген вместе с прогестероном, кальцием и витамином D на протяжении не менее шести месяцев, уменьшилась глубина зубодесневых карманов, отмечена менее существенная потеря уровня клинического прикрепления, реже кровоточат десны по сравнению с участницами, не проходившими заместительную гормональную терапию. В частности, в группе женщин, принимавших гормональные препараты, уровень заболеваемости тяжелой формой пародонтита ниже на 44%.

«Результаты исследования показали, что заместительная гормональная терапия с использованием эстрогена способствует защите зубов и десен от прогрессирующего пародонтита. Ранее также стало известно, что прием эстрогена предотвращают потерю костной массы. Также женщинам, проходящим лечение остеопороза с применением эстрогена или бисфосфоната, рекомендуют более тщательно следить за здоровьем полости рта», - говорит проф. Джованни Пинкерто, гендиректор Североамериканского сообщества по вопросам менопаузы.

www.dentalexpert.com.ua